

Beretning afgivet af Kommunaludvalget den 18. juni 2010

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af mulighed for digitale valg [af Rasmus Prehn (S) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 26. marts 2010 og var til 1. behandling den 16. april 2010. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

2. Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

3. Politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (V, DF, KF og EL) støtter ikke beslutningsforslaget.

Flertallet anerkender, at der vil være en række fordele ved at tillade kommunerne at gennemføre elektronisk stemmeafgivning på afstemningsstederne til folketingsvalg, europaparlamentsvalg, kommunal- og regionalvalg samt folkeafstemninger. Ikke alene vil optællingsresultatet kunne foreligge langt hurtigere end i dag, men kommunerne vil også blive aflastet administrativt for at skulle rekruttere et antal valgstyrelser og tilfornede vælgere til den manuelle stemmeoptælling på valgfalten og ved fintællingen, ligesom valghandlingen kan gøres mere tilgængelig for handicappede. Endelig vil forekomsten af andre ugyldige stemmer end blanke stemmer og menneskelige fejl ved optælling og bedømmelse af stemmesedler blive elimineret, hvilket som udgangspunkt vil give et mere korrekt og sikkert resultat.

På den anden side ønsker flertallet at fremhæve, at der også er en række principielle, tekniske og sikkerhedsmæssige udfordringer, der skal overkommes, før der kan blive tale om at tillade elektronisk stemmeafgivning på afstemningsstederne ved folketingsvalg, europaparlamentsvalg, kommunal- og regionalvalg samt folkeafstemninger. Det er i den forbindelse ikke tilstrækkeligt, at systemet i sin umiddelbare fremtræden virker overskueligt og brugervenligt for vælgeren. Der skal endvidere skabes sikkerhed for, at systemet er driftsikkert og sikret mod manipulation udefra, at optællingen sker korrekt, og at stemmehemmeligheden ikke kompromitteres. Der skal også til enhver tid være mulighed for at kunne gå tilbage til papirafstemning i tilfælde af systemnedbrud. Endelig er der det uløste spørgsmål om, hvordan man kan opretholde den folkelige kontrol med stemmeoptællingen, når denne umiddelbart erstattes af specialistkontrol med stemmemaskinerne.

Man bør derfor ikke indføre en generel adgang til elektronisk stemmeafgivning på afstemningsstederne, førend der ved en ændring af valglovgivningen er skabt hjemmel til at gennemføre kontrollerede pilotforsøg med elektronisk stemmeafgivning på afstemningsstederne, hvis resultat skal evalueres med henblik på den videre beslutningsproces. I forsøgsperioden bør der fortsat ske manuelle kontroloptællinger – hvilket også vil være nødvendigt, såfremt vælgeren i overgangsperioden bør kunne stemme papirmæssigt. Sådanne pilotforsøg bør endvidere først gennemføres, når der er

skabt sikkerhed for, at den elektroniske understøttelse af afstemningshandlingen lever op til sikkerhedskravene.

I den forbindelse kunne man overveje at indrette den elektroniske understøttelse af afstemningshandlingen på den måde, at den enkelte vælger, efter at have indtastet sit valg af parti og eventuel kandidat i en afstemningsmaskine, får udleveret en papirudskrift af resultatet af sin stemmeafgivning, som vælgeren derefter selv skal lægge i stemmekassen. Først ved nedlægningen af papirudskriften i stemmekassen sker der elektronisk registrering af stemmeafgivningen. Dette system vil, under forudsætning af at systemet i øvrigt lever op til sikkerhedskravene, være med til at fremme den enkelte vælgers tryghed ved afstemningshandlingen.

Teknologirådet har i foråret 2010 iværksat et projekt, der skal belyse, om og i givet fald, hvordan man kan tilrettelægge og understøtte digitale valg i Danmark. Projektet afsluttes efter planen sidst på året med en workshop og en rapport. Grundet de meget få konkrete erfaringer, der er gjort med e-valg her i landet, og de blandede erfaringer hermed fra udlandet, ønsker flertallet under alle omstændigheder at afvente udfaldet af Teknologirådets projekt, før man fortsætter drøftelsen af, om og i givet fald under hvilke betingelser der på nuværende tidspunkt bør åbnes op for iværksættelse af forsøg med elektronisk stemmeafgivning i Danmark.

Et mindretal i udvalget (S, SF og RV) opfordrer indenrigs- og sundhedsministeren til at arbejde for at gøre det muligt for kommunerne at gennemføre valghandlinger til folkevalgte forsamlinger som digitale fremmødevalg.

Mindretallet konstaterer, at indenrigs- og sundhedsministeren ved 1. behandling så en række fordele i beslutningsforslaget. Af fordele nævnte indenrigs- og sundhedsministeren bl.a., at valgresultatet kan foreligge hurtigere end i dag, at kommunerne slipper for at rekruttere valgstyrere og tilfornordede til stemmeoptællingen på valgaftenen, at valghandlingen kan gøres mere tilgængelig for handicappede, at forekomsten af andre ugyldige stemmer end dem, der er blanke, kan elimineres, og at man også kan fremme vælgerens tryghed ved valghandlingen, hvis vælgeren får en papirkvittering for resultatet af sin stemmeafgivning, som vælgeren så skal lægge ned i en stemmekasse, før stemmen elektronisk registreres. Mindretallet kvitterer for de positive bemærkninger til beslutningsforslaget, men beklager, at flertallet alligevel ikke kunne støtte beslutningsforslaget.

Indenrigs- og sundhedsministeren vil afvente udfaldet af et projekt om e-valg, som Teknologirådet netop har sat i gang. Projektet skal belyse, om og i givet fald hvordan man kan tilrettelægge og understøtte digitale valg i Danmark. Projektet afsluttes efter planen sidst i 2010 med en konference og en rapport. Dette imødekommer mindretallet, som håber, at det vil kunne føre til forsøg med digitale fremmødevalg, så det vil kunne tages i brug som forsøg ved næste kommunalvalg i 2013.

Mindretallet ønsker digitale fremmødevalg, da det kan fremme en mere sikker og brugervenlig valghandling og et hurtigere valgresultat. En digital valghandling åbner mulighed for brug af kandidatfotos, partilogo og højtlesning af stemmesedlen. Det vil øge brugervenligheden og være til fordel for borgere med særlige behov eller problemer med at orientere sig på normale stemmesedler. En digital valghandling vil endvidere kunne sikre, at valgresultatet bliver langt hurtigere tilgængeligt. Samtidig vil de mindskede omkostninger ved optælling og fintælling af stemmesedler på sigt give en besparelse. Det foreslås derfor, at kommunerne får mulighed for at gennemføre valghandlinger som digitale fremmødevalg, hvor man møder op på et valgsted, men afgiver sin stemme i en elektronisk stemmeboks. Den elektroniske stemmeboks kan være en computerskærm i stemmerummet, hvor man vælger kandidat, liste eller parti, hvorefter stemmen registreres elektronisk.

Mindretallet ser det som helt afgørende, at den digitale valghandling foregår på en måde, hvor den folkelige kontrol af valghandlingen bibeholdes. Dette skal gøres, ved at der printes en kvittering ud ved computeren, når man har afgivet sin stemme. På kvitteringen fremgår valg af kandidat, liste

eller parti. Kvitteringen placeres i en stemmeurne. Hvis der skulle opstå tvivl om valgresultatet, kan disse kvitteringer optælles, ligesom stemmesedler bliver i dag. Der må ikke foretages foreløbige opgørelser over stemmefordelingen under valghandlingen. Først efter valghandlingen er afsluttet, må valgresultatet opgøres og offentliggøres.

Mindretallet understreger, at det ligeledes er helt afgørende, at muligheden for at stemme på en klassisk stemmeseddel bibeholdes i en overgangsperiode, indtil alle er trygge ved den nye afstemningsform.

P.u.v.

HANS KRISTIAN SKIBBY

formand